

Warszawa, dnia 12.04. 2010 r.

DO-III-62-15/10

BM-I-0700-101/10 /3

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 12.04.2010.
nr. 1948 podpis. *Dawson*

SENAT
Marszałek Senatu
wpłynęło dn. 12.04.10
nr. 2511 podpis. *[Signature]*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

[Signature]

W odpowiedzi na przekazane przy piśmie z dnia 18 marca 2010 r., Nr BPS/DSK-043-2520/10 oświadczenie Pana Senatora Grzegorza Czeleja z dnia 12 marca 2010 r. dotyczące interpretacji przepisów regulujących dostęp do zawodów prawniczych wprowadzonych ustawą z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy - Prawo o notariacie (Dz.U. z 2009 r. Nr 37, poz. 286) – uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 1 – 6 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65) na listę radców prawnych może być wpisany ten, kto:

- ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;

- korzysta w pełni z praw publicznych;
- ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu radcy prawnego;
- odbył w Rzeczypospolitej Polskiej aplikację radcowską i złożył egzamin radcowski.

Natomiast zgodnie z art. 65 pkt 1 – 4 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2009 r., Nr 146, poz. 1188 z późn. zm.) na listę adwokatów może być wpisany ten, kto:

- jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu adwokata;
- korzysta w pełni z praw publicznych oraz ma pełną zdolność do czynności prawnych;
- ukończył wyższe studia prawnicze w Rzeczypospolitej Polskiej i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne studia prawnicze uznane w Rzeczypospolitej Polskiej;
- odbył w Rzeczypospolitej Polskiej aplikację adwokacką i złożył egzamin adwokacki.

Przepis art. 25 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 20 lutego 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo o adwokaturze, ustawy o radcach prawnych oraz ustawy - Prawo o notariacie (Dz.U. z 2009 r. Nr 37, poz. 286) stanowi, że wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego nie stosuje się do osób, które posiadają stopień naukowy doktora nauk prawnych oraz w okresie 5 lat przed złożeniem wniosku o wpis na listę radców prawnych, łącznie przez okres co najmniej 3 lat:

a) zajmowały stanowisko referendarza sądowego, starszego referendarza sądowego, aplikanta sądowego, aplikanta prokuratorskiego, aplikanta sądowo – prokuratorskiego, asystenta sędziego, asystenta prokuratora lub

b) wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej w kancelarii adwokackiej, zespole adwokackim, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 4a ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, lub kancelarii radcy prawnego, spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej, komandytowej, o których mowa w art. 8 ust. 1 cytowanej ustawy.

W przepisie art. 66 ust. 1 pkt 5 Prawa o adwokaturze zostały zawarte analogiczne przesłanki dotyczące zwolnienia z wymogu odbycia aplikacji adwokackiej i złożenia egzaminu adwokackiego.

Odnosząc się do pytań sformułowanych w oświadczeniu Pana Senatora należy wskazać, że koniecznymi przesłankami uzyskania wpisu na listę radców prawnych (adwokatów), jak wynika ze wskazanych wyżej regulacji, bez wymogu odbycia aplikacji radcowskiej (aplikacji adwokackiej) i złożenia egzaminu radcowskiego (egzaminu adwokackiego) jest posiadanie tytułu naukowego doktora, uznanego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz spełnienie jednej z dwóch przesłanek określających praktyczne doświadczenie zawodowe kandydata.

Należy podkreślić, że w przypadku uzyskania stopnia doktora za granicą tryb i sposób jego nostryfikacji określa rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 3 czerwca 2005r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą (Dz.U. z 2005 r. Nr 104, poz. 874 z późn. zm.). Zgodnie z § 1 cytowanego rozporządzenia nostryfikacji stopni naukowych lub stopni w zakresie sztuki uzyskanych za granicą dokonuje rada jednostki organizacyjnej, uprawnionej do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego określonej dziedziny nauki lub stopnia doktora

habilitowanego określonej dziedziny sztuki, w zakresie danej dziedziny nauki lub sztuki. Osoba ubiegająca się o nostryfikację stopnia naukowego lub stopnia w zakresie sztuki uzyskanego za granicą, może złożyć podanie wraz z załącznikami określonymi w § 2 ust. 1 cytowanego rozporządzenia do wybranej przez siebie rady.

Natomiast odnosząc się do kwestii zaliczenia stażu odbytego w kancelarii prawniczej w jednym z krajów Unii Europejskiej na poczet okresów określonych w art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. a i b ustawy o radcach prawnych (art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. a i b Prawa o adwokaturze), przepisy te nie przewidują takiej sytuacji.

Wymienione przepisy wymagają od kandydata wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego. Definiując pojęcie tych czynności odwołują się do art. 8 ust. 1 ustawy o radcach prawnych oraz art. 4a Prawa o adwokaturze, które regulują formy wykonywania zawodu adwokata i radcy prawnego. Omawiane regulacje odnoszą się natomiast jedynie do wykonywania wymienionych zawodów na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Kandydat musi legitymować się więc praktyką zawodową nabytą na podstawie umowy o pracę lub na podstawie umowy cywilnoprawnej z podmiotami świadczącymi pomoc prawną w Rzeczypospolitej Polskiej.

Zatem okres praktyki zawodowej wykonywanej w ramach kancelarii prawniczej w jednym z krajów Unii Europejskiej – poza Rzeczpospolitą Polską, z uwagi na zamknięty katalog przesłanek ujętych w art. 25 ust. 1 pkt 5 lit. a i b ustawy o radcach prawnych (art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. a i b Prawa o adwokaturze), nie może być zaliczony do wymogu wykonywania wymagających wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związanych ze świadczeniem pomocy prawnej przez adwokata lub radcę prawnego.

W związku z powyższym wskazać należy, że stopień naukowy doktora nauk prawnych, bądź też stopień naukowy doktora uzyskany na uczelni zagranicznej po uznaniu go przez radę właściwej jednostki za równorzędny z polskim stopniem

naukowym doktora nauk prawnych uprawnia do zwolnienia z konieczności odbycia aplikacji radcowskiej (aplikacji adwokackiej), umożliwiając w myśl art. 25 ust. 2 pkt. 1 ustawy o radcach prawnych (art. 66 ust. 2 pkt 1 Prawa o adwokaturze), przystąpienie do egzaminu radcowskiego (egzaminu adwokackiego) przed komisją, o której mowa w art. 36¹ ust. 2 ustawy o radcach prawnych (art. 78 ust. 1 Prawa o adwokaturze). Natomiast, w celu uzyskania zwolnienia z wymogu odbycia aplikacji radcowskiej (adwokackiej) i złożenia egzaminu radcowskiego (adwokackiego), kandydat posiadający wskazany stopień naukowy powinien legitymować się ponadto praktyką zawodową, o której mowa w art. 25 ust. 1 pkt 5 ustawy o radcach prawnych (art. 66 ust. 1 pkt 5 Prawa o adwokaturze).

Postępowanie w sprawie wpisu osób na listę radców prawnych (adwokatów) należy do kompetencji organów samorządu radcowskiego (adwokackiego), a w szczególności do zadań rady okręgowej izby radców prawnych (odpowiednio okręgowej rady adwokackiej). Zgodnie bowiem z art. 24 ust. 2 ustawy o radcach prawnych wpisu osoby na listę radców prawnych dokonuje rada okręgowej izby radców prawnych (w przypadku wpisu na listę adwokatów zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 Prawa o adwokaturze – okręgowa rada adwokacka).

Mając powyższe na względzie należy podkreślić, że to właściwe organy samorządu zawodowego prowadząc postępowanie dotyczące wpisu na listę indywidualnie oceniają okoliczności konkretnej sprawy w celu ustalenia czy dana osoba ubiegająca się o wpis spełnia przesłanki określone w art. 25 ust. 1 pkt. 5 lit. b ustawy o radcach prawnych lub art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b Prawa o adwokaturze.

Minister Sprawiedliwości dopiero w trybie art. 31¹ ust. 1 ustawy o radcach prawnych (art. 69a ust. 1 Prawa o adwokaturze), po otrzymaniu od właściwej rady okręgowej izby radców prawnych (okręgowej rady adwokackiej) uchwały o wpisie danej osoby na listę radców prawnych wraz z jego aktami osobowymi, może w konkretnej sprawie dokonać analizy zgromadzonego w sprawie materiału

dowodowego pod kątem spełnienia przez kandydata przesłanek określonych w art. 25 ustawy o radcach prawnych dotyczących wpisu na listę radców prawnych (analogicznie art. 66 Prawa o adwokaturze).

Należy jednocześnie nadmienić, iż zgodnie z art. 24 ust. 2 c ustawy o radcach prawnych (art. 68 ust. 4 Prawa o adwokaturze) rada okręgowej izby radców prawnych (okręgowa rada adwokacka) może odmówić wpisu na listę radców prawnych (adwokatów) tylko wtedy, gdy wpis narusza przepisy art. 24 ust. 1 ustawy (art. 65 pkt 1-3 Prawa o adwokaturze). Zatem w przypadku wpisu na listę radców prawnych (adwokatów) na podstawie przesłanek określonych w art. 24 ust. 1 i art. 25 ust. 1 ustawy o radcach prawnych (art. 65 i art. 66 ust. 1 Prawa o adwokaturze) rada okręgowej izby radców prawnych (okręgowa rada adwokacka) nie może wymagać od kandydata spełnienia dodatkowych, pozaustawowych wymogów.

Kontroli zgodności z prawem uchwał organów wpisowych Minister Sprawiedliwości może dokonać w trybie przewidzianym w art. 31 ust. 2 i 2a ustawy o radcach prawnych (art. 68 ust. 6 i 6a Prawa o adwokaturze). Od uchwały rady okręgowej izby radców prawnych (okręgowej rady adwokackiej) w sprawie wpisu na listę radców prawnych (adwokatów) służy kandydatowi odwołanie do Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych (Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej), zaś od uchwały Prezydium odmawiającej wpisu na listę radców prawnych (adwokatów) służy zainteresowanemu odwołanie do Ministra Sprawiedliwości w trybie przewidzianym przez Kodeks postępowania administracyjnego.

Zgarni Jucurda

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
Zbigniew Wrona
PODSEKRETARZ STANU